

ÍST EN ISO 14001:2026

Frá samræmi yfir í
stefnumótandi stjórntæki

Haukur Logi Jóhannsson

Íslenskir staðlar

Yfirlit

- Helstu áherslubreytingar
- Áhættuhugsun og tilgangur
- Virði fyrir rekstur og stjórnendur
- Skýr aðlögunaráætlun

Hvers vegna er staðallinn uppfærður?

- Loftslags- og náttúruvá í breyttu rekstrarumhverfi
- Umhverfisáhætta orðin fjárhagsleg áhætta
- Auknar kröfur tengt ESG og gagnsæi
- Viðkvæmni í virðiskeðjum
- Þörf á skýrari tengingu við stefnumótun og stjórnun

Íslenskir staðlar

ISO 14001 og tilgangur skipulagsheildar

- Frá samræmi yfir í stefnumótandi samþættingu
- Umhverfisstjórnun sem hluti af verðmætasköpun
- Umhverfisáætla hluti af heildaráhættumynd
- Framtíðarþol sem mælikvarði á árangur
- Auknar kröfur um forystu og ábyrgð stjórnar

Áhættumiðuð hugsun – Kjarninn í breytingum

- Kerfisbundið mat á loftslags- og náttúruáhættu
- Ytri aðstæður samþættar innra áhættumati
- Umhverfisáhætta sem hluti af heildaráhættumynd
- Áhrif á fjárfestingar, innkaup og stefnumótun
- Þverfaglegt samstarf við fjármál og áhættustýringu

Íslenskir staðlar

Lífsferilshugsun og virðis_keðja

- Stærstu umhverfisáhrif oft utan eigin rekstrar
- Kerfisbundið mat á birgjum, hráefnum og notkun
- Innkaupastefna sem stjórnþæki í umhverfismálum
- Samkeppnisforskot í gegnum gagnsæi og rekjanleika
- Minni birgðakeðjuáhætta með markvissri greiningu

Árangursmat – Frá samræmi til árangurs

- Mælikvarðar sem endurspegla mestu áhætturnar
- Gögn sem eru rekjanleg, áreiðanleg og samanburðarhæf
- Þróun yfir tíma en ekki stök árangurstala
- Lykilmælikvarðar sem hafa áhrif á ákvarðanir
- Áríðandi spurning: Breyta tölurnar einhverju?

Virði fyrir rekstur og stjórnendur

- ISO 14001 sem fjárfesting í stöðugleika og framtíðarþoli
- Minni rekstraráhætta og færri óvænt áföll
- Betri ákvarðanir með skýrari gögnum
- Skilvirkari nýting auðlinda og minni sóun
- Aukið traust fjárfesta, viðskiptavina og samfélags

Íslenskir staðlar

ISO 14001 sem grunnstoð í ESG vinnu

- Kerfisbundinn rammi fyrir umhverfispátt ESG
- Stuðningur við sjálfbærniskýrslugerð og gagnakröfur
- Samræmi milli markmiða, mælikvarða og framkvæmdar
- Gagnsæi og rekjanleiki sem styrkir trúverðugleika
- Frá stefnu yfir í mælanlegan árangur

Algengir veikleikar í umhverfisstjórnunarkerfum

- Áhættumat of almennt og lítið forgangsraðað
- Lífsferilshugsun til staðar á pappír en ekki í ákvörðunum
- Lykilmælikvarðar sem endurspegla ekki stærstu áhætturnar
- Takmörkuð þátttaka æðstu stjórnenda
- Umhverfisstjórnunarkerfi rekið sem hliðarkerfi fremur en stjórnþæki

Aðlögun – 4 skýr skref

1. Endurskoða samhengisgreiningu með breyttar aðstæður í huga
2. Styrkja og forgangsraða áhættumati
3. Endurmeta markmið og lykilmælikvarða í ljósi áhættu
4. Taka samtal við vottunaraðila snemma í ferlinu

Hvað getum við gert núna?

- Kalla saman lykilaðila og ræða breyttar áherslur
- Meta stöðu áhættumats og tengingu við stefnu
- Greina hvar stærsta bilið liggur, ekki allt í einu
- Undirbúa skýra áætlun þegar endanleg útgáfa liggur fyrir

Íslenskir staðlar

Nýtt hlutverk umhverfisstjórans

- Ekki aðeins umsjón með kerfi – heldur áhrif á stefnu
- Ekki aðeins skráning áhættu – heldur mótun forgangsröðunar
- Ekki aðeins mælingar – heldur ákvarðanir
- Ekki aðeins samræmi – heldur samkeppnisforskot

Takk fyrir
Spurningar og spjall
haukur@stadlar.is